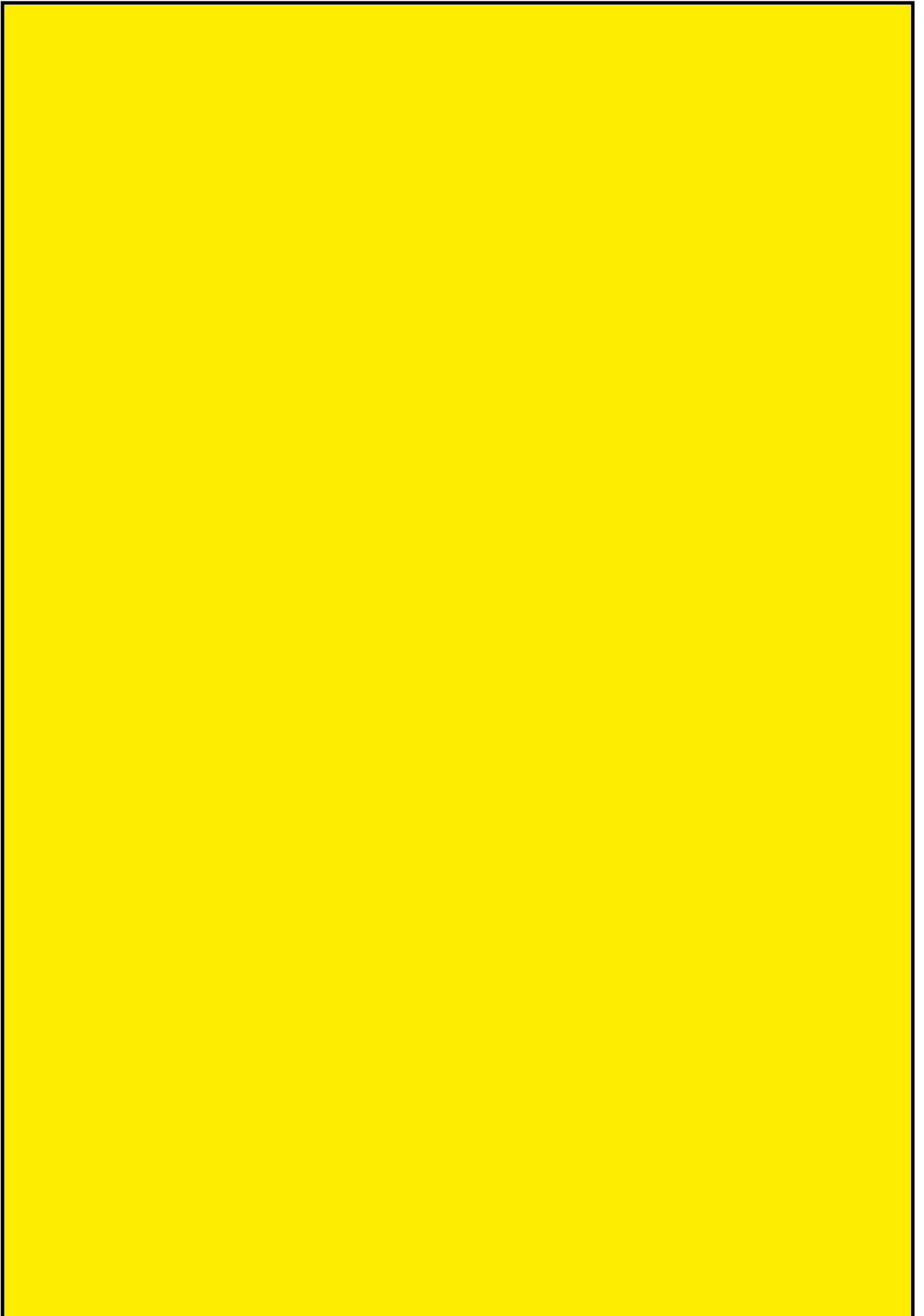

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

Årsrapport Arrestforhold 2020

INNHOLDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	4
1. ARRESTFORHOLD OG OVERSITTERE	5
2. MINDREÅRIGE SOM POLITIET HAR REAGERT OVERFOR I 2020	8
2.1 Totaloversikt fordelt på politidistrikt	8
2.2 Mindreårige fremstilt for vaktsjef—IKKE satt på celle	10
2.3 Mindreårige fremstilt for vaktsjef— satt på celle	12
2.4 Mindreårige ikke fremstilt for vaktsjef	27
3. LØSLATELSER GRUNNET MANGLENDE VARETEKTSPLASS I FENGSEL	28
4. ARRESTANTER OVERFØRT TIL KRIMINALOMSORGEN	28

SAMMENDRAG

Nedgang i antall arrestasjoner

Det ble foretatt 25 109 arrestasjoner i Norge i 2020¹. Dette er en nedgang på 26% fra 2019. Det antas at noe av nedgangen kan knyttes til Covid-19 pandemien og smitteverntiltak gjennomført i denne forbindelse (skjenkestopp, skjenkeforbud, lavere mobilitet etc.). I totalt 439 av tilfellene hvor en person ble tatt med til politiarrest² satt arrestanten³ mer en 48 timer i arrest. Dette er en nedgang fra 486 tilfeller i 2019, og tilsvarer en oversitterandel i 2020 på 1,7% (mot 1,4% i 2019). 423 av 439 oversittere satt maksimalt 1 døgn over 48-timers fristen.

Mindreårige og politiet i 2020

Politiet møter mange mindreårige hver dag i forebyggende sammenhenger, og ute på patrulje. I

2020 måtte politiet på en eller annen måte ta hånd om mindreårige i totalt 901 tilfeller. Dette er en liten nedgang fra 952 tilfeller i 2019. I de aller fleste tilfeller (410 forhold) har ikke den mindreårige sittet i arrest, men er derimot tatt med til politistasjonen for en samtale eller for å vente på å bli hentet av for eksempel foreldre/foresatte eller barnevernet. I 240 forhold ble den mindreårige satt på celle, 170 av disse forholdene var i Oslo politidistrikt. I 251 forhold ble ikke den mindreårige fremstilt for arrest, men tatt hånd om på andre måter (kjørt direkte hjem eller til barnevernsvakt for eksempel).

Løslatelser og overføring til Kriminalomsorgen

Politidistriktene har ikke meldt om løslatelser fra politiarresten fordi det ikke var varetektsplass tilgjengelig i fengsel. Totalt 2 614 arrestanter ble overført til kriminalomsorgen i 2020.

1. Alle data er hentet fra INK-Sys (Oslo politidistrikt) og PAL PO (resterende 11 politidistrikt).
2. Politiarrest er stedet hvor de som pågripes eller innbringes, og låses inn i rom (celle, glattcelle, ventecelle og andre låsbare rom) frem til de løslates eller overføres til ordinært fengsel. Å være innsatt i arrest innebærer frihetsberøvelse og isolasjon uten dom.
3. Arrestant er en som er innsatt i politiarrest.

1. ARRESTFORHOLD OG OVERSITTERE

I dette kapittelet gir Politidirektoratet en samlet oversikt over antall arrestforhold og oversittere i 2020.

Frihetsberøvelse ved innsettelse i politiarrest benyttes for å hindre bevisforspillelse i straffesak, hindre gjentagelse av straffbare handlinger, ta vare på personer som ikke kan ta vare på seg selv på grunn av beruselse eller forstyrrer den alminnelige ro og orden. I tillegg benyttes politiarrestene i forbindelse med utlendingssaker.

Bruk av politiarrest er et inngripende tiltak i forhold til den enkeltes integritet og frihet, og kan kun benyttes når det er strengt nødvendig og det foreligger særlig hjemmel for det. Politiarrestene er ikke bygget eller utstyrt for at innsatte kan eller bør være der over lengre tid. Politiarrestene er i hovedsak innrettet med celler der arrestanten er låst inne. Det vil ofte være aktiviteter omkring oppholdet til arrestanten, som kan innebære å bryte isolasjonen, eksempelvis:

- ◆ Avhør
- ◆ Signalering
- ◆ Besøk av forsvarer og andre
- ◆ Legebesøk eller fremstilling på legevakt/sykehus
- ◆ Lufting i luftegård
- ◆ Dusjing, bespising
- ◆ Fremstilling i retten
- ◆ Transport til fengsel

Hjemmelsgrunnlag og andre føringer for politiets arrester er :

- ◆ Lov om politiet (politiloven) regulerer innbringelse til politiarrest, jf. politiloven §§ 8, 9 og 12
- ◆ Lov om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) regulerer pågrepelse i straffeprosessloven § 171
- ◆ Alminnelig tjenesteinstruks for politiet (politiinstruksen) kapittel 9, og forskrift om bruk av politiarrest (arrestforskriften) gir nærmere regler om bruken av og forholdene i politiarrest
- ◆ Forskrift om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften), kapittel 54 om arrestjournal og opptak av lyd og bilde i politiarrest
- ◆ Instruks arrestjournal
- ◆ Instruks lyd og bilde i arrest
- ◆ Helsetjenestens og politiets ansvar for psykisk syke – oppgaver og samarbeid, felles rundskriv utarbeidet av Helsedirektoratet og Politidirektoratet

I den grad politiets arrester benyttes i utlendingssaker, reguleres fengsling og pågrepelse

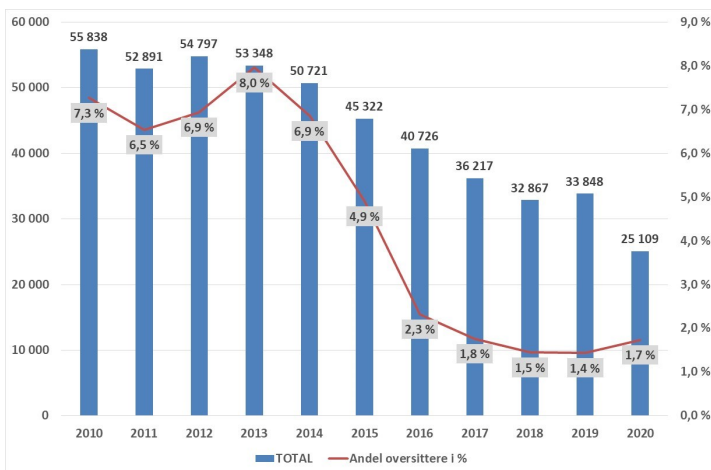
Tabell 1: Antall arrestforhold og oversittere 2020—fordelt på hjemmelsgrunnlag og politidistrikt

Politidistrikt	Totale arrestforhold	Antall arrestforhold varetekt politi/retten	Over-sittere varetekt politi/retten	Andel over-sittere varetekt politi/retten	Antall arrestforhold utlendingsloven	Over-sittere utlendingsloven	Andel over-sittere utlendingsloven	Arrestforhold andre
201 Oslo	6 429	4 837	179	4 %	424	11	3 %	1 168
202 Øst	3 112	1 969	22	1 %	141	1	1 %	1 002
203 Innlandet	867	567	22	4 %	36	1	3 %	264
204 Sør-Øst	3 403	2 107	17	1 %	64	0	0 %	1 232
205 Agder	2 112	1 506	36	2 %	24	1	4 %	582
206 Sør-Vest	2 202	1 153	21	2 %	90	7	8 %	959
207 Vest	965	403	5	1 %	51	3	6 %	511
208 Møre og Romsdal	965	576	18	3 %	10	0	0 %	379
209 Trøndelag	2 793	1 318	59	4 %	24	0	0 %	1 451
210 Nordland	1 031	739	7	1 %	19	0	0 %	273
211 Troms	738	419	11	3 %	10	1	10 %	309
212 Finnmark	492	335	14	4 %	2	0	0 %	155
Totalt 2020	25 109	15 929	411	3 %	895	25	3 %	8 285

i lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her, jf utlendingsloven § 106. Når det gjelder opphold i politiarrest vises også til Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8, som Norge er forpliktet til å følge.

Som tabell 1 viser ble det foretatt 25 109 arrestasjoner i Norge i 2020. Dette er en nedgang på 26% fra 2019. Det antas at noe av nedgangen skyldes Covid-19 pandemien og de smitteverntiltak som er innført, deriblant skjenkeforbud, tidlig skjenkestopp og mindre mobilitet.

Figur 1: Antall arrestforhold 2010–2020. Andel oversittere i %

Andelen oversittere har økt marginalt, fra 1,4 % i 2019 til 1,7 % (se Figur 1). Det kan være flere årsaker til oversitting. Det vil ofte være behov for å bruke tid på å avklare saken før det kan tas stilling til om arrestanten skal løslates eller fremstilles for fengsling. Politiet må så raskt det er praktisk mulig bestille plass hos kriminalomsorgen, slik at fengselet får rimelig tid til å forberede mottak og ev. omdisponere personell for å kunne ta imot arrestanten. Når politiet ikke bestiller plass i tide, kan det være fordi sakens karakter endres underveis, slik at en person man først tenkte å slippe likevel skal fremstilles for varetektsfengsling. Ledig fengselskapasitet kan i noen tilfeller være langt unna, og det er ikke alltid hensiktsmessig eller det

beste for arrestanten å frakte arrestanten til fengselet, for så å hente vedkommende igjen tidlig dagen etter for fremstilling for retten. Både sen avklaring, sakens karakter og logistikk/avstander er forhold som bidrar til at 48-timers fristen ikke overholdes

Som tabell 2 viser sitter 98% av oversitterne i 2020 maksimalt et døgn over (423 av 436 oversittere). Av disse sitter ca. en tredjedel maksimalt tre timer over.

Tabell 2: Antall oversittere 2020—fordelt etter antall påbegynte døgn over 48 timer.

Antall døgn over 48 timer	Antall oversittere
1 døgn over (48,01–72,00 t)	423
2 døgn over (72,01 - 96,00t)	13
3 døgn over (96,01 - 120,00t)	0
4 døgn over	0
5 døgn og mer over (144,01t ->)	0
Totalt	436

I det påfølgende presenteres tall på hvor mange mindreårige under 18 år politiet har reagert overfor i 2020.

2. MINDREÅRIGE SOM POLITIET HAR REAGERT OVERFOR I 2020

Politiet møter mange mindreårige hver dag i forebyggende sammenhenger, og ute på patrulje. Tallene som presenteres i dette kapittelet refererer seg til tilfeller hvor politiet har tatt mindreårige med seg til politistasjon eller fremstilt mindreårige for vaksjef i arresten. De aller fleste av disse har ikke sittet i arrest, men er derimot tatt med til politistasjonen for en samtale eller for å vente på å bli hentet av for eksempel foreldre/foresatte eller barnevernet.

Det er viktig å poengtere at tabellene i dette kapitlet viser antall forhold, ikke antall unike individer.

2.1 Totaloversikt fordelt på politidistrikt

Som vist i tabell 3 (neste side) har politiet registrert totalt 901 forhold overfor mindreårige i 2020. Dette er en nedgang fra 952 i forhold til 2019. Av disse var 410 forhold hvor den mindreårige ble tatt med til politistasjon, men ikke satt i arrest. Kapittel 2.2 gir en kort beskrivelse av disse forholdene⁴.

I 240 hendelser ble den mindreårige satt i arrest. Kapittel 2.3 gir en mer detaljert beskrivelse av disse forholdene, og de tiltak som blir gjennomført for å gjøre oppholdet i arrest så lite belastende som mulig.

4. Oslo politidistrikt benytter eget datasystem for arrestjournal. Det har medført at mindreårige som ikke settes på celle, men innbringes til andre lokasjoner enn arrest ikke fremgår i statistikken. Dette kan være for eksempel barnevernsvakt eller politistasjon for samtaler og/eller overlevering til foresatte. Fra 2021 har distriktet etablert rutiner for ivareta at tilfellene registreres i arrestjournal, ikke bare i operasjonslogg. Det forventes derfor en økning i antall registrerte "ikke satt på celle" i løpet av 2021.

Tabell 3: Mindreårige fremstilt for arrest 2020— fordelt på politidistrikt

	Barn IKKE fremstilt for arrest	Barn fremstilt for arrest		Totalt
		Barn IKKE satt på celle	Barn satt på vanlig celle	
201 Oslo politidistrikt	-	34	170	204
202 Øst politidistrikt	160	27	7	194
203 Innlandet politidistrikt	0	4	0	4
204 Sør-Øst politidistrikt	67	42	15	124
205 Agder politidistrikt	6	13	10	29
206 Sør-Vest politidistrikt	13	59	2	74
207 Vest politidistrikt	0	0	1	1
208 Møre og Romsdal politi- distrikt	5	14	8	27
209 Trøndelag politidistrikt	0	133	1	134
210 Nordland politidistrikt	0	52	20	72
211 Troms politidistrikt	0	27	4	31
212 Finnmark politidistrikt	0	5	2	7
Totalt	251	410	240	901

Kapittel 2.4 gir en kort beskrivelse av de forholdene hvor barn ikke var fremstilt for vaksjef, men som politiet allikevel tok hånd om på en eller annen måte (f.eks. kjørt hjem, kjørt til barnevern etc)⁵.

2.2 Mindreårige fremstilt for vaksjef—IKKE satt på celle

Mindreårige (under 18 år) skal ikke settes på celle eller annet låst rom med mindre det er tvingende nødvendig. De aller fleste mindreårige som tas med til arresten og fremstilles for vaksjef blir

derfor **ikke** satt på celle. Dette gjelder forhold der mindreårige tas med til politilokale som et ledd i bl.a. opprettholdelse av offentlig ro og orden, for identifisering eller for å lette etterforskningen. Mindreårige som bringes inn kan også ha utført straffbare handlinger. Tabell 4 viser en oversikt over disse forholdene i 2020, fordelt på alder og politidistrikt.

I rundt 2/3 av arrestforholdene er den arresterte 16 år eller eldre (totalt 272 av 410 forhold), og de fleste forhold finner sted i Trøndelag, Sør-Vest, og Nordland politidistrikt (totalt 244 av 410 forhold).

Tabell 4: Mindreårige fremstilt for vaksjef - IKKE satt på celle, fordelt på alder og politidistrikt

	14 år eller yngre	15 år	16 år	17 år	Totalt
201 Oslo politidistrikt	4	11	11	8	34
202 Øst politidistrikt	2	5	6	14	27
203 Innlandet politidistrikt	0	1	2	1	4
204 Sør-Øst politidistrikt	8	5	18	11	42
205 Agder politidistrikt	0	2	5	6	13
206 Sør-Vest politidistrikt	8	13	22	16	59
207 Vest politidistrikt	0	0	0	0	0
208 Møre og Romsdal politidistrikt	4	5	3	2	14
209 Trøndelag politidistrikt	14	26	50	43	133
210 Nordland politidistrikt	9	5	20	18	52
211 Troms politidistrikt	9	6	4	8	27
212 Finnmark politidistrikt	0	1	1	3	5
Totalt 2020	58	80	142	130	410

5. Oslo politidistrikt har ikke mulighet til å ta ut tall på barn ikke fremstilt for arrest i sitt system INK-Sys. Evt. mindreårige tatt hånd om men ikke fremstilt for arrest er en del av antallet forhold hvor den mindreårige ikke satt på celle.

Tabell 5 gir en oversikt over hjemmelsgrunnlaget politiet har brukt for å innbringe mindreårige som er fremstilt for vaktstjef, men som **ikke** har sittet på celle. Som tabellen viser fordeler forholdene seg i all hovedsak på to kategorier. Halvparten av tilfellene (204 av 410) er forhold som kommer inn under politiloven §8, dvs. at personen er innbrakt for opprettholdelse av offentlig ro og orden, for identitetskontroll eller for å lette etterforskningen av en sak. Det er en nedgang i bruken av denne kategorien fra 2019.

37% av tilfellene er forhold som kommer inn under kategorien varetekt politi. I 2019 var 29% av de innbrakte pågrepet på dette hjemmelsgrunnlaget. En større andel av mindreårige som ble innbrakt i 2020 er med andre ord mistenkt for å ha utført en straffbar handling.

Politi-loven § 9 omfatter innbringelse av berusede personer som forstyrrer den offentlige ro og orden, eller som ikke er i stand til å ta vare på seg selv grunnet beruselse. Mindreårige ble innbrakt til arrest (men ikke satt på celle) 32 ganger i 2020

for slike forhold. Det er økt bruk av også denne kategorien i 2020.

Politi-loven § 12 regulerer politiets plikt til å hjelpe syke personer som ikke er i stand til å ta vare på seg selv.

Andelen mindreårige som innsettes på hjemmelsgrunnlaget husvill går ned i 2020 sammenlignet med 2019.

Tabell 5: Hjemmelsgrunnlag—Mindreårige fremstilt for vaktstjef, IKKE satt på celle

Kategori/ hjemmelsgrunnlag	Antall forhold 2019	Andel av total 2019	Antall forhold 2020	Andel av total 2020
Varetekt politi	156	29 %	151	37 %
Varetekt retten	2	0 %	2	0 %
Politi-loven §8	302	56 %	204	50 %
Politi-loven §9	26	5 %	32	8 %
Politi-loven §12	5	1 %	2	0 %
Utlendingsloven	1	0 %	0	0 %
Fra annen anstalt	20	4 %	15	4 %
Husvill	28	5 %	4	1 %
TOTALT	540	100 %	410	100 %

2.3 Mindreårige fremstilt for vaksjef – satt på celle

Som nevnt i kapittel 2.2 skal ikke mindreårige (under 18 år) settes på celle eller annet låst rom med mindre det er tvingende nødvendig. Der det er mulig plasseres derfor barn sammen med en voksen på kontor, resepsjon etc. i stedet for på celle (se kapittel 2.2). Arrest brukes kun der ingen andre muligheter synes praktisk anvendelige. Alternative tiltak skal vurderes og eventuelt forsøkes, og vurderingen og konklusjonen skal føres i arrestjournalen. Dersom den mindreårige plasseres på celle i arrestlokalet, skal oppholdet der være for et kortest mulig tidsrom. Generelle tiltak fra politidistriktene for å ivareta mindreårige spesielt er :

- ◆ Åpen celledør med voksen person

kontinuerlig til stede

- ◆ Hyppigere inspeksjon og tilbud om mat og lufting
- ◆ Tilbud om samtale
- ◆ Tilbud om tett kontakt med foresatte
- ◆ Plassere barn i celler med TV, vask og toalett, som anses mindre belastende enn andre celler
- ◆ Legge til rette for besøk

Tabell 6 viser antall forhold der mindreårige satt i arrest i 2020 (på celle), fordelt på alder på arrestant og politidistrikt.

Tabell 6: Mindreårige fremstilt for vaksjef - satt på celle, fordelt på alder og politidistrikt

	14 år eller yngre	15 år	16 år	17 år	Totalt
201 Oslo politidistrikt	0	26	54	90	170
202 Øst politidistrikt	0	0	3	4	7
203 Innlandet politidistrikt	0	0	0	0	0
204 Sør-Øst politidistrikt	0	0	1	14	15
205 Agder politidistrikt	0	0	2	8	10
206 Sør-Vest politidistrikt	0	0	0	2	2
207 Vest politidistrikt	0	0	0	1	1
208 Møre og Romsdal politidistrikt	0	0	2	6	8
209 Trøndelag politidistrikt	0	0	1	0	1
210 Nordland politidistrikt	0	9	5	6	20
211 Troms politidistrikt	0	1	0	3	4
212 Finnmark politidistrikt	0	0	1	1	2
Totalt 2020	0	36	69	135	240

Mindreårige satt på celle ved 240 forhold i 2020. Dette er en nedgang fra 278 i forhold til 2019. Nedgangen er størst i Oslo politidistrikt som går fra 270 forhold i 2019 til 170 forhold i 2020. Denne nedgangen er i første rekke knyttet til at det i 2019 var alvorlige konflikter mellom flere ungdomsmiljøer i distriktet, som genererte gjentatte straffbare handlinger med påfølgende pågripelser. I tillegg antas det at noe av nedgangen skyldes Covid-19 pandemien.

Samtidig har det vært økning i antall tilfeller hvor det var nødvendig å sette mindreårige på celle i flere politidistrikt, da særlig Nordland politidistrikt (opp fra 3 tilfeller i 2019 til 20 tilfeller i 2020) og Sør-Øst politidistrikt (opp fra 5 tilfeller i 2019 til 15 tilfeller i 2020). I Nordland står tre personer for 12 av de 20 arrestforholdene i 2020. De resterende åtte forholdene er fordelt på

åtte individer. I Sør-Øst har fire personer sittet på celle ved to forhold hver. De resterende syv forholdene er fordelt på syv individer (se detaljer i avsnittene «Nordland politidistrikt s. 22 og «Sør-Øst politidistrikt» s. 17).

Nesten 3 av 4 arrestasjoner av mindreårige foretas av Oslo politidistrikt (170 av 240). Videre viser tabellen at overvekten av arrestanter er 17 år. Ingen som er 14 år eller yngre har vært satt på celle i 2020.

Tabell 7 gir en oversikt over hjemmelsgrunnlaget for pågripelsen. 80% av tilfellene er relatert til kategorien "Varetekt politi". Som nevnt tidligere innebærer dette at det foreligger mistanke om straffbar handling, og arrestasjonen vil være fra tidspunktet vedkommende pågripes og i tiden han

Tabell 7: Hjemmelsgrunnlag—Mindreårige fremstilt for vaksjef, satt på celle

Kategori/ hjemmelsgrunnlag	Antall forhold 2019	Andel av total 2019	Antall forhold 2020	Andel av total 2020
Varetekt politi	208	75 %	193	80 %
Varetekt retten	15	5 %	18	8 %
Politi-loven §8	28	10 %	4	2 %
Politi-loven §9	21	8 %	16	7 %
Politi-loven §12	0	0 %	3	1 %
Utlendingsloven	0	0 %	3	1 %
Fra annen anstalt	0	0 %	2	1 %
Husvill/Annet	6	2 %	1	0 %
TOTALT	278	100 %	240	100 %

holdes i forvaring av politiet frem til løslatelse eller fremstilles for retten med tanke på eventuell fengsling.

Tabell 8 (nedenfor) viser en fordeling av mindreårige i arrest på alder og antall timer i arrest. Ingen yngre enn 15 år har sittet i arrest i 2020, og 124 av 240 arrestanter (52% av totalen) satt maksimalt 12 timer i arrest.

De påfølgende avsnittene gir mer detaljert informasjon om forholdene der mindreårige satt på celle i 2020.

Oslo politidistrikt

Det ble registrert totalt 204 arrestforhold med mindreårige pågrepne/innbragte i Oslo politidistrikt i 2020. Forholdene er tilknyttet 160 individer⁶. Den yngste som var i kontakt med arresten i 2020 var 13 år⁷. I 48% av arrestforholdene var den innsatte 17 år.

I 170 av de 204 tilfellene (83,33 %) var personen inne på celle⁸. De yngste som ble satt på celle var 15 år. I 53% av disse tilfellene var den mindreårige 17 år.

Tabell 8: Tid i arrest—Mindreårige fremstilt for vaktsjef - satt på celle 2020

	14 år eller yngre	15 år	16 år	17 år	Totalt
Antall innsettelse	0	36	69	135	240
Innsettelse fordelt på tid i arrest					
Under 12 timer	0	22	38	64	124
12-23 timer	0	8	24	60	92
24-47 timer	0	6	7	11	24
48 timer eller mer	0	0	0	0	0

6. Det er registrert 160 unike fødselsnumre i datasettet.

7. Alder = Alder da arrestforholdet fant sted.

8. Var tildelt cellenummer i INK-Sys.

Tabell 9 gir en oversikt over antall arrestforhold fordelt på kjønn og alder på den pågripne.

**Tabell 9: Antall arrestforhold 2020—
Mindreårige i Oslo politidistrikt**

	Alder	På celle	Ikke på celle	Totalt
Jenter	13 år	0	0	0
	14 år	0	1	1
	15 år	2	0	2
	16 år	4	1	5
	17 år	2	1	3
	SUM	8	3	11
Gutter	13 år	0	1	1
	14 år	0	2	2
	15 år	24	11	35
	16 år	50	10	60
	17 år	88	7	95
	SUM	162	31	193
TOTALT		170	34	204

Grunnlag for pågrepelse

I mange av tilfellene hvor mindreårige var i kontakt med arresten, var det fordi de ble pågrepet for alvorlig kriminalitet. I tabell 10 vises antallet forhold der den innsatte ble tatt med våpen, for trusler, for drapsforsøk, for voldshandlinger, for narkotika, for ran og for seksuallovbrudd⁹.

**Tabell 10: Grunnlag for arrest 2020 —
Mindreårige i Oslo politidistrikt**

	På celle	Ikke på celle	Totalt
Våpen	18	4	22
Trusler	8	3	10
Drap, forsøk	13	0	13
Vold	60	3	63
Narkotika	25	4	29
Ran	36	3	39
Sedelighet	3	1	4
Annet	17	19	36

Totalt 169 av 204 arrestforhold er grunnlagt i Straffelovens § 171 (bevisforspillelse + gjentakelsesfare + unndragelsesfare). Dette tilsvarer 82,84 % av forholdene. For forholdene hvor personen ble satt på celle var 159 (av 170) med grunnlag i Strpl § 171 (93,53 %).

Tid i arrest

I de totalt 170 tilfellene hvor mindreårige ble satt på celle i 2020, satt personene i gjennomsnitt 14,05 timer i arresten. Personen som satt lengst på celle var en gutt (17 år) som satt 38,98 timer. Fengslingen var med grunnlag i Strpl § 171 bevisforspillelsesfare, og personen var tatt for drapsforsøk. Totalt hadde 21 av arrestforholdene varighet på over 24 timer. Alle disse var pågripelser hvor fengslingen hadde grunnlag i Strpl § 171 (tre på gjentakelsesfare, resten bevisforspillelse).

9. I en del av tilfellene ble en person pågrepet på grunnlag av flere av kategoriene, så antallet i sum er ikke likt 204. Andre lovbrudd er samlet i kategorien «Annet».

Som man kan se av tabell 11 varierer gjennomsnittlig antall timer i arrest med alvorlighetsgraden til det kriminelle forholdet personen er pågrepet/innbragt for. Antallet er høyest for drapsforsøk.

Individer

De totalt 204 registrerte arrestforholdene i Oslo politidistrikt i 2020 tilhører totalt 160 personer. Av disse 160 er 10 jenter (6,25 %) og 150 gutter (93,75 %). 1 person var 13 år (0,62 %), 3 personer var 14 år (1,87 %), 34 personer var 15 år (21,25 %), 51 personer var 16 år (31,87 %), og 71 personer var 17 år (44,37 %)¹⁰. 136 av de mindreårige har bare ett arrestforhold registrert på seg i 2020 (85,00 %), mens 24 individer (15,00 %) har to eller flere.

De 170 tilfellene hvor mindreårige ble satt på celle

i 2020 fordeler seg på totalt 129 personer; 7 jenter (5,43 %) og 122 gutter (94,57 %). 24 personer var 15 år (18,60 %), 41 personer var 16 år (31,78 %), og 64 personer var 17 år (49,61 %).

Øst politidistrikt

Syv barn satt på celle i Øst PD i 2020.

1. Gutt, 16 år. Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi" (mistanke om straffbare forhold). Gutten var svært utagerende og det ble besluttet at han skulle settes på celle. Besluttet pågrepet i påvente av å bli hentet av barnevernet. Gutten ble fremstilt for lege, og isolasjonsdempende tiltak ble iverksatt. Gutten sov på cellen med åpen dør og vakthold utenfor. Løslatt og kjørt til barnevernsinstitusjon etter 5 timer i arrest.

Tabell 11: Gjennomsnittlig antall timer i arrest fordelt på alder og grunnlag for arrest

	Våpen	Trusler	Drap, forsøk	Vold	Narkotika	Ran	Sedelighet	Annet
15 år	0	0	27,78	16,57	17,74	11,64	0	1,92
16 år	20,81	20,80	14,45	13,26	4,41	12,01	13,52	9,25
17 år	14,53	16,50	22,10	15,19	10,36	18,77	13,40	9,82
Totalt	16,62	17,57	20,77	14,84	10,29	14,56	13,48	8,76

10. I de tilfellene hvor en person har blitt pågrepet/innbrakt flere ganger, og har hatt ulike aldre de forskjellige gangene, er yngste alder brukt.

2. Gutt 17 år, hjemmel for arrestasjon "Utlendingsloven". Ble først ført inn med fødselsår 1992, men det fremkom senere at han var mindreårig. Isolasjonsdempende tiltak iverksatt, og gutten ble løslatt etter 14 timer og 20 minutter i arrest.
3. Gutt 17 år, hjemmel for arrestasjon "Politoloven §9". Gutten var ruset og truet andre ungdommer med en sten. Sint, aggressiv og truende mot politiet og alle andre. Ble hentet av institusjonen han bor på etter 1 time og 40 minutter i arrest.
4. Gutt 17 år, hjemmel for arrestasjon "Politoloven §9". Gutten var ruset og hadde gjort innbrudd. Så snart det ble kjent at han kun var 17 år ble institusjonen han bor på varslet. Han ble hentet, og satt kun på celle i 1 time og ett minutt.
5. Gutt 17 år. Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi", mistanke om narkotikasmugling. Oppgav å ha vært på fest i Indre Østfold og i kontakt med en person som man mistenkte kunne være smittet av Covid-19. Det ble besluttet å sette gutten på Corona-avd. på grunn av smittefare. Løslatt etter 6 timer og 57 min i arrest, inkludert tid i avhør.
6. Gutt, 16 år. Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi" (mistanke om straffbare forhold). Siktet for grov frihetsberøvelse og vold mot en 14 åring. Saken hadde flere siktede. Gutten var ikke samarbeidsvillig. Besluttet satt på celle. Løslatt så raskt som mulig, satt 6 timer og 48 minutter inklusive avhør.
7. Gutt, 16 år. Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi". Gutten oppførte seg utagerende på en barnevernsinstitusjon. Har en forhistorie med utøvelse av til dels grov vold. Det ble gjort flere forsøk på å plassere gutten et annet sted enn i arrest, men uten hell. Isolasjonsdempende tiltak ble ikke gjennomført pga. voldshistorikk og oppførsel. Gutten ble overtatt av barnevernet i Oslo etter 11 timer og 30 minutter i arrest.

Innlandet politidistrikt

Innlandet politidistrikt har ikke hatt mindreårige på celle i 2020.

Sør-Øst politidistrikt

Sør-Øst politidistrikt har hatt mindreårige på celle 15 ganger i 2020. Dette er en økning fra fem arrestforhold i 2019.

1. Gutt , 17 år. Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi" (mistanke om straffbare forhold). Trusler med kniv, samt ran. Er utagerende og blir satt på celle. Ekstra mannskap på vakt. Overført barnevernsinstitusjon. Satt totalt 11 timer på celle i Skien før løslatelse.
2. Gutt, 17 år (samme person som i forhold 1). Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi" (mistanke om straffbare forhold). Satt på celle på nytt 6,5 timer etter forrige forhold. Brann i bygning. Barnevernsvakt og advokat varslet. Dør til celle ikke lukket med kontinuerlig tilsyn. Snakket i telefon med barnevernsvakt. Pute og dyne på celle. Hørt på musikk på celle. Fremstilt for fengsling og overført til Eidsvoll. Satt totalt 16 timer og 23 minutter i politiets varetekt i Drammen.
3. Gutt, 16 år. Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi" (mistanke om straffbare forhold). Trusler med kniv og hærverk. Kjent historikk. Er utagerende og ble satt på celle, men med åpen luke og ekstra mannskap på vakt for å ivareta innsatte. Vært i kontakt med advokat, barnevernsvakta informert om personen. Verge er varslet og fått besøke. Advokat vært på besøk og hatt samtale. Overført Skien fengsel da det ikke var plass på ungdomsenhet. Satt totalt 11 timer på celle.
4. Gutt, 17 år. Politiloven § 9 (innbringelse av berusede personer som forstyrrer den offentlige ro og orden, eller som ikke er i stand til å ta vare på seg selv grunnet beruselse). Suicidal samt i besittelse av

- narkotika. Foreldrene ønsket ikke å ta imot sønnen. Barnevernet ble varslet. Patruljen kjørte innom legevakten, men legen kunne ikke ta en vurdering, da han mente at den innsatte var for ruset. Kjørt til legevakt på nytt og overtatt av helsemyndighetene. Satt totalt 1 time i arrest.
5. Gutt, 16 år (samme person som i forhold 4). Innbringelse relatert til kategorien "Husvill". Arrestert på nytt 8 dager etter forrige forhold. Truet med våpen, ruset og full. Satt i arrest i påvente av mor som hentet han. Satt totalt 2,5 time i arrest.
 6. Gutt, 16 år. Innsatt etter Politiloven § 9, svært beruset og hadde problemer med å stå oppreist. Mor varslet, men hadde ikke mulighet til å ta vare på ham, heller ikke Barnevernsvakt. Ble fremstilt for legevakt, ikke behov for helsehjelp. Plassert på celle med Barnevernsvakt og en polititjenesteperson på utsiden med åpen dør. Satt totalt fem timer i arrest før han ble overført til barnevernsinstitusjon.
 7. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien «Utlendingsloven». Blindpassasjer til Drammen havn fra Marokko. Ikke ID og dermed ukjent alder. Ikke samarbeidsvillig. Asylsak opprettet. Alder og ID ble kjent for politiet en time før avhenting til Trandum. Satt totalt 21 timer i arrest.
 8. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi" (mistanke om straffbare forhold). Satt i arrest grunnet melding om voldtekt. Alternativer ble vurdert, men grunnet bevisforspillelsesfare ble han satt i arrest. Mor og barnevern varslet. Advokat varslet og bistod under avhør. Mor vært med i avhør. Løslatt grunnet ikke grunnlag for varetektsfengsling. Satt totalt 11 timer i arrest.
 9. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien "Varetekt politi". Satt i arrest grunnet kroppsskade og trusler. Flere arrestanter i samme sak. Hyppige inspeksjoner gjennomført. Åpen luke i celledør ble vurdert, men dette var ikke praktisk gjennomførbart ettersom arrestantene i samme sak forsøkte å kommunisere med hverandre. Barnevernet og advokat varslet. Ansatte snakket med arrestanten hyppig, gjennom luke og inne på celle, pga. hans lave alder. Etter matservering la arrestanten seg på brisken, tilsynelatende for å sove. Arrestanten lot til å slå seg til ro med at han må sove i arresten; og ytret ikke innvendinger mot dette. Mor med på avhør, løslatt etter 7 timer i arrest (ikke grunnlag for varetektsfengsling).
 10. Gutt, 17 år (samme person som i forhold 9). «Varetekt politi». Satt i arrest grunnet tvang/trusler med kniv 26 dager etter forrige forhold. Satt på celle for mindreårige. Satt på celle med åpen luke. Etterforsker sitter på rom tvers over og kan kontaktes/følge med til enhver tid. Foreldre og barnevern varslet. Løslates fra arrest etter totalt 8 timer og 25 minutter, og tas med til samtale på Barnevernsvakta.
 11. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien «Varetekt politi» - Våpenloven og narkotika. Åpen celledør med vakthold. Mor varslet. Snakket med advokat på telefon. Oppholdt seg hos Barnevernsvakta siste syv timer av oppholdet. Satt totalt 19 timer 54 minutter.
 12. Gutt, 17 år. Innsatt etter Politiloven § 9. Meget utagerende og ruset, ikke samarbeidsvillig og vil ikke oppgi personalia. Mor og barnevernsvakta varslet. Sover ut rusen, og overføres til institusjon. Satt totalt 10 timer i arrest.
 13. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien «Varetekt politi», ble påtruffet ruset i bil. Meget utagerende ikke samarbeidsvillig og ruset. Førsøkt å være hjemme, lot seg ikke gjøre. Utøvd vold mot mor og politiet. Ingen annen løsning enn innsettelse i arrest. Mor og far på besøk i to timer i arrest. Advokat vært tilstede. Satt totalt 9 timer og 5 minutter i arrest.
 14. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til

kategorien «Varetekt politi». Satt med åpen celledør og politi og en fra institusjon tilstede under oppholdet. Forsøkte å rømme fra arresten ved å løpe rett på politibetjent som satt utenfor celledøren. Ble raskt tatt hånd om, og satte seg på brisken og roet seg etter dette. Satt totalt 6 timer og 22 minutter.

15. Jente, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien «Varetekt politi» - Tvang/trusler med hammer. Inspeksjonshyppighet satt til 30 minutter. Mor og barnevernet ble varslet. Mor leverte medisiner til arresten som arrestanten fikk utdelt. Satt totalt 12 timer og 25 minutter i arrest.

Agder politidistrikt

Agder politidistrikt har hatt mindreårige på celle 10 ganger i 2020. Dette er en økning fra fire arrestforhold i 2019.

1. Gutt, 17 år. Varetekt politi, ran/forsøk på ran. Gutten bor på barnevernsinstitusjon som ble varslet. Ansatte fra institusjonen kom til arresten. Bekymring for guttens psykiske helse. Fremstilt for lege på legevakt. Legen mente, ut fra det han observerte, at det ikke var noe medisinsk grunn til at han ikke kunne sitte på cella. Løslatt etter 5 timer og 8 minutter i arrest.
2. Gutt, 17 år. Varetekt politi. Bor på barnevernsinstitusjon som ble gjort kjent med at han ble pågrepet av politiet og at han sitter i arrest. Advokat kontaktet, avhør gjennomført. Fremstår som nykter/ødru, forteller at han jevnlig avlegger urinprøver. Har vært "ren" i ca. 2 måneder. Hadde en sprekk for en liten uke siden. Sitter med åpen celledør, og arrestforvarer sitter på en stol utenfor cella og prater med ham. Politiadvokat besluttet at gutten blir sittende i arrest til i morgenen etter i påvente av rettsmøte/varetektsfengsling.
3. Gutt, 17 år. Varetekt politi, ran av person på offentlig sted. Beruset, forklarer i avhør at han og en mistenkt til tok kontakt med fornærmede og spurte om han hadde verdisaker eller narkotika på seg. Mistenkt nr 2 sparket fornærmede i magen. Barnevernstjenestene varslet, og gutten ble løslatt etter 13 timer og 15 minutter i arrest.
4. Gutt, 17 år. Politiloven §12. To ungdommer forsvinner fra barnevernsinstitusjon, som ber politiet om bistand til å finne ungdommene. Ungdommene blir funnet og brakt til barnevernsinstitusjonen, stikker av igjen. Når de blir funnet blir den ene brakt tilbake til barnevernsinstitusjonen, mens ungdom nr. 2 blir tatt med til arresten i påvente av å bli hentet av en annen avdeling av barnevernsinstitusjonen. Gutten ber om å få ligge på en madrass i arresten frem til han blir hentet. Ligger med åpen dør og vakt hold utenfor cellen. Blir hentet etter 3 timer og 19 minutter.
5. Gutt, 17 år. Varetekt politi, vold. Bistand til barnevern. Gutten er meget utagerende, hentes av politiet. Settes i varetekt. Er meget utagerende og både ansatte og de andre barna ved institusjonen er redd for ham. Barnevernsinstitusjonen ønsker ikke å stille som vakt i arresten, samtykker til at politiet sitter vakt. Ekstra mannskap kalt inn for å sitte vakt (2 personer). Var totalt 19 timer og 35 minutter i politiets varetekt.
6. Gutt, 16 år. Varetekt politi. Siktet for voldtekt av 13 år gammel jente. Gutten tas direkte til avhør, og løslates fra politiets varetekt etter 4 timer og 19 minutter.
7. Jente, 17 år. Varetekt politi. Påtruffet ruset på en privat adresse hvor man også fant narkotiske stoffer. Tas med til arresten for avhør. I påvente av avhør satt hun på celle med celledøren åpen. Kontinuerlig fulgt med på av arrestforvarer. Videoovervåkning besluttet grunnet ruspåvirkning og ukjent psykisk helsetilstand. Blir gjort kjent med hvorfor hun er pågrepet. Ønsker ikke kontakt med advokat. Opplyser at hun har drukket alkohol, inntatt benzo og hasj. Ikke brukt amfetamin på 8 uker. Ønsker ingen varsling av pårørende. Ble kjørt hjem av ansatte ved barnevernstjenesten etter

- gjennomført avhør. Var i politiets varetekt i 3 timer og 16 minutter.
8. Jente, 17 år. Politiloven §12. Bistand helsevesen. Bor på institusjon. Utagerer kraftig, går løs på personalet og huset/inventar. Kaster ting rundt seg. Personalet får ikke kontroll. Jenta har fått noen kutt, antas at de må sys. Må ha bistand av politiet for å få henne til legevakten for sjekk. Blir ikke lagt inn på psykiatrisk avdeling, vil ikke bli med tilbake til institusjon. Går til angrep på ansatte fra institusjon og politiet. Tas med til arrest. Fremstår som edru. Svært utagerende, blir passet på av to ansatte fra barnevernet under opphold. Løslates etter 9 timer og 26 minutter.
 9. Gutt, 16 år. Varetekt politi, tvang/trusler kniv. Gutten møter opp på et ungdomsarrangement i en menighet. Fremstår som beruset/ruset. Får beskjed om å forlate arrangementet, blir aggressiv og går mot de voksne med kniv. Gutten spytter på gulvet under inkvirering, har ufin opptreden. Sitter på celle med åpen celledør, to politibetjenter utenfor. Barnevernet varsles, og far varsles. Far opplyser at gutten ikke kan være hjemme, heller ikke påfølgende dag. Barnevernet har ikke mulighet til å sitte vakt i arresten. Barnevernet jobber med plassering av gutten og henter ham på formiddagen påfølgende dag etter 13 timer i politiets varetekt.
 10. Gutt, 17 år. Varetekt politi. Pågrepet, mistenkt for voldtekt. Bor på barnevernsinstitusjon. Opplyser at han har tatt Covid-19 test samme dag etter at det har brutt ut smitte ved institusjonen. Blir derfor behandlet som smittet og man kommuniserer gjennom luke i dør og påført munnbind og hansker. Gutten er samarbeidsvillig og grei å ha med å gjøre. Barnevernsvakten varsles. Forsøker å varsle mor, tar ikke telefonen. Legger seg til å sove, sjekkes hver halvtime gjennom natten. Om morgenen ringer forsvarer og ønsker å snakke med arrestanten. Han sov, så man

ble enig om å vente til han våknet. På formiddagen varsles mor om at gutten er pågrepet og siktet for voldtekt av jente på 16 år, samt om fengslingsmøtet senere på dagen. Hun ønsket tilbakemelding på utfallet av fengslingen. Begjært varetektsfengslet, overført Bjørgvin fengsel. Arrestforvarer satt sammen med gutten på cellen i den tiden han var våken på celle. Overført fengsel etter 25 timer og 47 minutter i politiets varetekt.

Sør-Vest politidistrikt

Sør-Vest politidistrikt hadde to tilfeller med mindreårige arrestanter i 2020:

1. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien «Varetekt politi». En taxisjåfør hadde meldt fra til operasjonssentralen om at han hadde blitt overfalt og slått av tre passasjerer, og derfor kjørt av vegen og inn i en terrasse. Ved politiets ankomst hadde gjerningsmennene stukket fra åstedet, men ble funnet igjen i et hus like ved. Alle tre ble pågrepet og brakt til arrest. Vedkommende omtalt her, ønsket ikke å redegjøre for egen rolle/handling ved påtreff. Ved innsettelse hevdet vedkommende at han var over 18 år. Ved inkvirering ble han sjekket av patrulje og vurdert til å fremstå som ganske edru, og ikke ha behov for legetilsyn. Han hadde på det tidspunktet gjemt bankkortet sitt. Vedkommende fikk opplyst rettighetene sine av patrulje. Ordre fra vaktstjef om at vedkommende skulle sjekkes hver time. Vedrørende isolasjonsdempende tiltak hadde vedkommende kontakt med arrestforvarer og patrulje. Han fikk utdelt 3 tepper. 13 minutter etter innsettelse fikk vedkommende tilbud om å ringe advokat, men ville vente til avhøret. Ved gjennomgang av eiendeler etter innsettelse ble det funnet et bankkort som viste at vedkommende var 17 år. Han ble da løslatt umiddelbart.
2. Gutt, 17 år. Politiloven § 9 (innbringelse av berusede personer som forstyrrer den

Foto: Politiet

offentlige ro og orden, eller som ikke er i stand til å ta vare på seg selv grunnet beruselse). Arrestanten hadde vært i slåsskamp med far. Far var opprørt og redd da innbragte er høy og sterk. Patruljen og barnevernet vurderte det slik at han i slik grad av beruselse, ikke burde bli tatt hånd om av mor. Patruljen tok hånd om vedkommende i cellebil i 3,5 timer før innbringelse til arresten. Han vekslet der mellom å sove og å utagere. Vedkommende sparket en tjenesteperson og bet en annen. Mor og barnevern ble varslet om at han ble innbragt, og var enige om at det var ok at han ble satt på celle noen timer. Det ble avtalt at de skulle bli varslet når han var i stand til å snakke. Sjekket av lege før innsettelse, og vurdert til ikke å ha behov for helsehjelp. Ved innsettelse ble han grundig sjekket av patruljen, var iført bodycuff på hender og bein og var rolig. Den innsatte fikk teppe, og sovnet straks han la seg ned på madrassen. Tilsyn ble gjennomført i form av økt hyppighet på tilsynsrunder og kameraovervåkning. Ca. 5 timer etter innsettelse, og før vedkommende våknet, ringte mor arresten. Det var ønskelig at mor var tilstede da den innbragte ble vekket. Vedkommende begynte å våkne i overkant av 6 timer etter innsettelse. Etter ca. 30 minutter kom mor til arrestlokalet, og den innsatte våknet helt – i fin form etter eget sigende. Han ble skrevet ut 15 minutter

senere, og tatt med av mor.

Vest politidistrikt

Vest politidistrikt hadde ett tilfelle med mindreårige arrestanter i 2020:

1. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien «Varetekt politi» - tvang/trusler øks. Medisinsk vurdert av legevakt til å kunne overføre innsatte til arrest. Barnevernsvakta og fosterfamilie ble varslet. Grunnet innsattes unge alder ble alle andre muligheter enn opphold i politiarrest vurdert, men ikke funnet gode nok. Grunnet sakens alvor vurderes det slik at opphold i politiarrest er påkrevd. Arrestanten ble fremstilt legevakt for psykiatrisk vurdering. Fratas et utdelt pledd, da han surret det rundt halsen.

Møre og Romsdal politidistrikt

Møre og Romsdal politidistrikt har hatt mindreårige på celle seks ganger i 2020. Dette er en økning fra to arrestforhold i 2019.

1. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til kategorien «Varetekt politi». Besluttet innsatt i arrest av jourhavende. Var sjåfør i bil som stakk fra trafikkulykke. Ble holdt i

arrest til han var edru nok for avhør. Ungdomshjemmet varslet, men ønsket ikke å være tilstede pga. fare for å øke spenningsnivået.

2. Gutt, 17 år. Innbakt etter politiloven §8, dvs. at personen er innbrakt for opprettholdelse av offentlig ro og orden, for identitets-kontroll eller for å lette etterforskningen av en sak. Pågrepet for tyverier av klokker og bunadssølv fra sin bestemor. Hadde gjenstandene på seg ved pågripelse. Barnevernsinstitusjon varslet og ønsket han ikke tilbake om han ikke var samarbeidsvillig.
3. Gutt, 17 år. Politiloven §9—Skadeverk eiendom (knust busskur). Innbragt pga. ordensforstyrrelse og skadeverk. Var beruset. Bestefar ønsket at han skulle passes på i arrest og barnevern ble varslet.
4. Gutt, 17 år. Innbringelse relatert til «Varetekt politi» - tvang/trusler. Pågrepet for trussel om masseskyting lagt på en nettside. Barnevern og mor varslet. Fremstilt for legevakt og vurdert til ikke å være suicidal. Tjenesteperson utenfor celledør når han ikke var til avhør.
5. Gutt, 17 år. Politiloven §9. Innbragt for ordensforstyrrelser og beruselse. Var i basketak med politiet, og ble påsatt spyttbeskytter inntil han roet seg. Hentet etter kort tid av barnevernsinstitusjon.
6. Gutt, 17 år. Politiloven §9. Suicidal, beruset og utagerende. Behov for spyttbeskytter og håndjern. Mor, barnevern og institusjon varslet og fremstilt for legevakt. Institusjon anså arrest som eneste løsning for natten. Overtatt av barnevernsvakt.

Trøndelag politidistrikt

Trøndelag politidistrikt hadde ett tilfelle med mindreårige arrestanter i 2020. Dette er syv færre enn i 2019.

1. Gutt, 16 år. Innbringelse relatert til kategorien «Varetekt politi» - vold mot offentlig tjenesteperson. Arrestanten ville ikke komme ut av cellebil, og provoserte en politihund. Ble bitt av hund under innsettelse. Arrestanten spytter på tjenestepersonene, sterk mistanke om Covid-19 smitte. Bæres inn på cellen. Lege ankommer, renser og syr sår, og setter stivkrampesprøyte. Det tas coronatest og utvidet blodprøve.

Nordland politidistrikt

Nordland politidistrikt har hatt mindreårige på celle 20 ganger i 2020. Dette er en økning fra tre arrestforhold i 2019. På generelt nivå rapporterer distriktet følgende om økningen i 2020:

«I Nordland politidistrikt har utfordringer opp mot mindreårige følgende årsak:

- ◆ Bodø Behandlings senter (BBS) er institusjon for de mest utagerende/krevende personer under 18 år.
- ◆ BBS i Bodø tiltrekker seg også andre barn under barnevernets omsorg fra hele fylket, som søker felleskap.
- ◆ Det har vært flere rømninger fra Barneverns institusjoner i Nordland i 2020, som har gitt mye arbeide for politiet i hele fylket.»

1. Gutt, 17 år. Politiloven §9. Settes i celle etter konferanse mellom jourhavende, operasjonsleder og innsatsleder. Andre alternativer ble vurdert, men anses ikke tilstrekkelige. Beruset og kan ikke ta vare på seg selv. Fremstilt for legevakt, barnevern varslet. Barnevern kommer for å hente gutten, og transporterer gutten til fosterforeldrene. Hentet etter fire timer
2. Jente, 15 år. Innsettelse relatert til kategorien «Varetekt politi». Svært utagerende og ruset, innbrakt fra parkanlegg med blodige sår på arm. Har sammen med annen jente truet patrulje

- med kniv, spyttet og sparket alt og alle. Påsatt spyttbeskytter og håndjern. Satt på celle etter avtale med politiadvokat og personell fra institusjonen hun tilhører. Ambulansepersonell ble tilkalt for å se på innbrakte, de mente såret må sys. Fremstilles for lege og tvangsinnlagt i psykiatrien etter 2,5 timer.
3. Jente, 16 år. Innsettelse relatert til kategorien «Varetekt politi». Utagerende og ruset, har truet patruljen med kniv. Innbringes til arrest etter å ha stukket fra sykehus uten at blodprøver var analysert. Utagerer og settes på celle etter avtale med politiadvokat. Mor varslet for å hente jenta. Mor hentet jenta etter 1,5 timer i arrest.
 4. Gutt, 16 år. Innsettelse relatert til kategorien «Varetekt politi». Ble innsatt i celle da han ikke oppga personalia, bare at han var født i 2001. Var full, frekk og kom med mange trusler. Besluttet innsatt av politiadvokat. Politibetjent var flere ganger inne på cella for å prøve å få personalia, fikk bare en tirade av trusler. Etter litt over tre timer ringer mor på guttens telefon, hun var bortreist. Vi får da personalia, født 2004. Hadde på dette tidspunkt 1.4 i promille. Mor fikk en bekjent til å hente gutten etter 3,5 timer i arrest. Barnevernet ble varslet, samt oppfølging fra U 18.
 5. Jente, 16 år. «Varetekt politi». Pågrepet (med bevæpning). Trusler om bruk av kniv, har barrikadert seg på bensinstasjon. Jourhavende beslutter at jenta kan sitte i celle inntil videre. Dør åpen til celle med fysisk vakt i celledør. Barnevern og mor varslet. Beslutning om overføring til barnevernsinstitusjon. Transport med bil starter etter 2 timer og 45 minutter i arrest.
 6. Jente, 15 år. «Varetekt politi». Var sammen med jente 16 år på bensinstasjon. Svært utagerende, både fysisk og verbalt. Ble pepret ved pågripelse. Fremstilt for lege. Jourhavende beslutter opphold i celle inntil videre. Institusjon varslet og kommer til politistasjon. Sitter i celle med dør åpen og fysisk vakthold i døren. Institusjon overtar henne etter en time i arrest.
 7. Gutt, 17 år. «Varetekt politi». Har stukket av fra behandlingsinstitusjon for rusavhengige. Far ringer politiet og sier at gutten er ruset. Gutten blir pågrepet, svært ruset og utagerende, fremstilles for lege. Barnevernet varslet og kommer med 2 personer til politistasjon. Gutten legges på celle med dør åpen og personell fra barnevern og politiet i døråpning. Det blir forsøk med flere andre alternativer for opphold, men da gutten er ruset lar det seg ikke gjøre å få annet opphold. Institusjon skal komme og hente gutten når han er rusfri. Etter åtte timer i arrest gjennomføres urinprøve, denne gir utslag på flere stoffer. Får servert middag, men begynner etter kort tid å kaste mat rundt i cella og utagerer kraftig. Etter konferanse med jourhavende besluttes dør lukket, med fysisk vakthold utenfor. Kl. 22.31 melder vakt fra at gutten klager over stikking i brystet og sterk kløe. Ambulanse varsles og gutten overføres fra arrest til helse og legges inn på sykehus kl. 23.10. Politiet må gjennomføre vakthold på sykehuset hele natta.
 8. Jente, 15 år. «Varetekt politi». Ankommer arresten kl 03.00. Hun kom med bakgrunn i drikking av alkohol og bæring av to kniver. Før innsettelse i arrest forsøkte patruljen, i samarbeid med behandlingssenter, å ta henne tilbake til behandlingssenteret. På senteret ble hun utagerende og slo til en ansatt samt ødela inventar. Hun prøvde også å stikke av. På bakgrunn av dette ble det besluttet at hun skulle inn til arrest. Før hun kom til behandlingssenteret var hun innom legevakt for å få vurdert sin helsetilstand. Etter ankomst arrest ble akuttenhet for ungdom kontaktet, de hadde ikke ledig plass til henne. Vurderingen ble da mellom Jourhavende og behandlingssenteret at hun ble på cellen hvor hun fikk utdelt teppe og pute slik at hun kunne få sove. Det ble vurdert slik at hun ikke kunne være på kontor fordi hun til tider var oppfarende og vi ønsket ikke

hendelser der hun kunne kaste ting og skade seg selv eller andre. Det var også viktig at hun fikk et sted å sove. Under hele oppholdet var døren til cellen åpen med vakthold av en polititjenesteperson. I tillegg var en ansatt fra behandlingssenteret tilstede periodevis.

9. Jente, 15 år. «Varetekt politi». Har på seg kniv og barberblader gjemt i BH. Har opphold på behandlingssenter, men sier at hun kommer til å rømme ved tilbakeføring dit. Jourhavende, vakt sjef Bodø og representant for senteret vurderer det som sikrest for jenta at hun får opphold i celle. Hun settes på celle med dør åpen, personell fra politi og behandlingssenter sitter i døråpning. Behandlingssenteret tar jenta med etter tre timer og femten minutter i arrest.
10. Jente, 15 år. «Varetekt politi». Settes på celle, besluttet av politiadvokat. Pågrepet for å ha startet brann på flere steder i byen. Ved pågripelse har hun kniv, som hun sier at hun har tenkt å bruke for å knivstikke politiet. Har også teipet barberblad på innsiden av lomme. Innbringes til politihuset samtidig med at personell fra behandlingssenter ankommer. Sitter med celledør åpen, personell fra behandlingssenter og patruljen passer på. Fremstilles for legevakt kl. 03.09. Kl. 04.53 Beslutning om tvangsinnleggelse på sykehus.
11. Jente, 15 år (samme person som i forhold 10). «Varetekt politi». Jenta hentes fra sykehus for avhør i sak nevnt under pkt. 10. Under pause i avhør settes jenta i celle med dør åpen og vakt fra patruljen og behandlingssenter, i påvente av vurdering opp mot varetekt. Jenta overføres til behandlingssenter og dimitteres fra arrest etter 3 timer.
12. Gutt, 16 år. «Varetekt politi». Satt på celle, besluttet av politiadvokat. Bakgrunn er at gutten har gått til fysisk angrep og drapstruet personell ved barnevernsinstitusjon. Dør lukkes med lufteluke åpen, og personell utenfor celledør. Gutten blir forklart at han blir i celle frem til avhør, og at det til en hver tid er folk utenfor cella. Kl. 06.17 sovner gutten. Blir vekt kl. 11.32 og går i avhør sammen med personell fra barnevernet. Dimitteres kl. 12.05
13. Jente 15 år, «Varetekt politi». Pågrepet for bæring av kniv og fremsette trusler. Patruljen får bevæpningsordre. Kastet kniv etter patruljen og det ble nødvendig å bruke pepper for å få kontroll. Pågripes og bringes til arrest etter beslutning fra politiadvokat. Behandlingssenteret der jenta er innlagt og Barnevernet varsles umiddelbart. Personell fra patruljen sitter vakt. Får bistand til vakthold fra behandlingssenter. Det blir vurdert fremstilling for lege, men hun er ikke å anse som suicidal eller psykotisk. Tilbakeføres til behandlingssenter etter 2,5 timer i arrest.
14. Gutt, 16 år. Innbringelse etter politiloven §9. Påtruffet sent på kvelden kun iført bukse, genser, bokser og hullete sokker, beruset. Utagerer kraftig. Patruljen får kontroll og ringer legevakt. Fremstilles legevakt. Besluttet innsatt på celle av politiadvokat, da familien ikke kan ta vare på gutten, og fordi han går til angrep på alle rundt seg. Fysisk vakthold fra patruljen, risper seg selv med neglene sine, og sier han vil ta sitt eget liv. Truer med å skade seg selv. Legger seg etter hvert ned og sovner. Vekkes kl 07.00. Blåser i alkometer. Blåser til 0,94 ferdig omregnet. Er ikke sint lenger, vil bare hjem og sove. Kontaktet mor som kommer og henter han.
15. Gutt, 16 år. «Varetekt politi». Slår og spytter på ansatt ved institusjon. Ansatte trekker seg tilbake grunnet voldsom utagering. Jourhavende beslutter pågripelse og innsettelse i celle, selv om gutten er 16 år. Påsettes håndjern og transporters til arrest Bodø. Barnevernet varsles. Settes først i celle, men flyttes til kontor når han roer seg. Flyttes tilbake til celle etter eget ønske. Settes inn med dør åpen, og 2 ansatte fra institusjon er vakt. Gutten får

- mat og saft. Det jobbes med å ta avhør, og gutten og institusjon diskuterer behov for advokat. Ikke behov og avhør starter. Er på kontor under avhør, og frem til dimittering. Transport tilbake til institusjon sammen med personell.
16. Jente, 16 år. «Varetekt politi». Jenta bor på barnevernsinstitusjon, og ble besluttet pågrepet av politiadvokat grunnet gjentakelsesfare. Har knust vindu. Har tidligere selvskadet seg. Påvirket av alkohol, utagerende og hissig. Innsettes i arrest, celledør er åpen og 2 tjenestepersoner som utfører vakthold. En ansatt fra barnevernsinstitusjon kommer og fortsetter vakthold sammen med en betjent. Jenta sover på celle frem til morgenen, da hun blir tatt inn til avhør. Ønsket ikke å forklare seg. Besluttet løslatt, og forlater arresten sammen med personell fra institusjon.
17. Jente, 16 år (samme person som i forhold 16). Innsettelse etter politiloven §12 som regulerer politiets plikt til å hjelpe syke personer som ikke er i stand til å ta vare på seg selv. Jenta har inntatt store mengder tabletter, får tilsyn fra ambulanse, sjekket ok for videre opphold på institusjon. Utagerer, raserer rom, kommer med trusler, og prater om at hun har kniv. Stikker av og fanges til slutt opp av politipatrulje. Etter avtale med institusjon, politiadvokat, operasjonssentral og patruljen besluttet innsettelse i celle. Celledør er åpen og personell fra institusjon sitter vakt. Det besluttet av institusjonsleder at jenta kan tilbakeføres til institusjon. Dimitteres etter 3 timer og 15 minutter i arresten. Forlater arresten sammen med personell fra barnevernsinstitusjonen.
18. Gutt, 17 år. «Varetekt politi». Innbrakt sammen med 3 andre. Ruspåvirket kjøring. Jourhavende beslutter innsettelse i celle i påvente avklaring, ny vurdering skal gjøres innen 1 time. Innsatt er sint, frekk og veldig kravstor. Dør er åpen inn til cella, og arrestpersonell er til stede. Urinprøve gir utslag på MDMA, COC, BZO og THC. Oppholdet i celle utvides, og Barnevernet varsles. Kommer for å sitte vakt gjennom natten med dør åpen. Barnevernet tar ansvar for varsling til mor. Mor ønsker at Barnevernet er tilstede under avhør. Kl 10.10 er gutten våken og flyttes til kontor sammen med Barnevernsansatt. Gutten går i avhør. Det blir besluttet overføring til barnevernsinstitusjon. Overføres til barnevernsavdeling i Bodø i påvente av flytransport neste dag. Opphold i celle 10 timer, og samlet i politiets varetekt 23 timer.
19. Gutt, 17 år. «Varetekt politi». Innbrakt sammen med 5 andre. Settes på celle i påvente av personalia etter avtale med politiadvokat. Avklarer at gutten er under 18 år. Barnevernet varsles og ankommer for å sitte vakt utenfor cella. Far varslet og orientert. Gutten sovner, og det besluttet overføring til kontor når han våkner. Går i avhør sammen med Barnevernet. Mistanke om Coronasmitte. Får time på legevakt for testing. Løslatt etter 16 timer og 22 minutter i arrest, med beskjed om å møte til time ved Bodø Legevakt for Corona-test.
20. Jente, 16 år (samme person som i forhold 16 og 17). «Varetekt politi». Innbrakt fra institusjon. Har rasert rom, pågripes og settes etter beslutning av jourhavende på celle. Dør til celle åpen, og personell fra institusjon sitter utenfor. Får teppe og madrass. Kameraovervåking er på grunnet utagering. Jenta sover natten over på cellen, og dimitteres etter 6 timer og 16 minutter i arrest. Blir hentet av personell fra institusjon.

Troms politidistrikt

Troms politidistrikt har hatt mindreårige på celle fire ganger i 2020. Dette er en økning fra to arrestforhold i 2019.

1. Gutt, 15 år. Innsatt etter politilovens § 9. Satt på celle i 3,5 timer, sov nesten hele

tiden. Oppdraget var av en sånn karakter at han måtte påsettes håndjern. Etterkom ikke pålegg om å roe seg. Forsøkte å angripe patruljen, sparket og forsøkte å skalle ned tjenestepersoner. Prøvde å knuse celledøra i maje. Patruljen var i kontakt med mor, som ikke ønsket han hjem fordi det var lite sannsynlig at han roet seg, eller ble værende hjemme. (Mor var således delaktig i vurderingen om han burde kjøres hjem). Hun samtykket til at han ble satt i arrest. På celle utagerte han, sparket i dør og vegger, og truet med vold mot polititjenestepersonene. Det var to arrestvakter tilstede som kontinuerlig fulgte med på kamera. Celledør ble lukket pga. utagering.

2. Gutt, 17 år. «Politi-loven § 9». Involvert i flere slåsskamper. Ikke foreldre i Harstad. Foreldre forsøkt varslet, uten resultat. Barnevernsvakta varslet flere ganger, men de prioriterte ikke å møte i arresten. Hyppige inspeksjoner. Arrestoppholdet varte fra 0250 – 0550 det vil si tre timer nattetid, og sov mesteparten av tiden. Åpen celledør.
3. Gutt, 17 år. «Politi-loven §9». I arrest fra 0650-1050. Sov ca. fire av disse timene. Åpen celledør. Ble påsatt håndjern under oppdraget da han ikke etterkom pålegg om å roe seg ned (ville sloss med patruljen og utagerte). Ble satt på celle etter vurdering fra vaksjef arrest om at en ikke så annen løsning Det var tvingende nødvendig grunnet oppførselen hans. Far var også tilstede og klarte ikke å roe sønnen, og samtykket til at han ble satt på celle. Barnevernet ble kontaktet.
4. Gutt, 17 år. «Varetekt politi». Var i arrest i 1 døgn og 12 timer. Var to personer fra Barnevernet kontinuerlig tilstede. Åpen celledør. Lufting og røyking (etter vurdering) som kompenserende tiltak. Ble jobbet med plass på institusjon. En planlagt transport ble kansellert. Ble varetektsfengslet med brev og besøkskontroll.

Finnmark politidistrikt

Finnmark politidistrikt har hatt to mindreårige på celle i 2020. Dette er et forhold mer enn i 2019. De to mindreårige ble innbrakt etter anmodning fra annen anstalt. Ungdommene var henholdsvis 16 og 17 år, og ble innbrakt samtidig.

Som det fremgår av logg var ungdommene utagerende ved å ha knust ruter og inventar på institusjonen. Ungdommene foretok også fysiske utfall med slag/spark mot de ansatte på stedet. De ansatte ved anstalten så ingen annen løsning enn å tilkalle politiet for hjelp.

Ved politiets ankomst ble begge ungdommene fremstilt for lege, og da forut for innsettelse i arrest. Ved tiden i arrest, og inntil ungdommene hadde roet seg, var personell fra institusjonen hele tiden til stede. Dette ble gjennomført som et tiltak på minst mulig inngripen fra politiets side. Det er ingen spesielle bemerkninger i oppdragslogg på selve innbringelsen av ungdommene, og følgelig synes dette å ha gått normalt (rolig) for seg. Det fremgår ikke av logg om hvorvidt hendelsen kan ha vært rusrelatert fra ungdommene sin side.

I og med at ungdommene ikke har villet avstå fra skadeverk på institusjonen, eller utøvelse av fysisk vold mot ansatte, så har ikke Operasjonssentralen sett andre alternativer enn å benytte innsettelse fysisk i arrest inntil ungdommene hadde roet seg ned. Ungdommene ble etter hvert mere mottakelig for dialog med de ansatte på institusjonen, og kunne etter en tid vende tilbake til ungdomssentret sammen med de ansatte.

2.4 Mindreårige ikke fremstilt for vaksjef

Noen mindreårige som politiet tar hånd om fremstilles ikke for arrest. Dette kan dreie seg om personer som blir tatt hånd om som et ledd i bl.a. opprettholdelse av offentlig ro og orden, for identifisering eller for å lette etterforskningen av en sak. Politiet kan holde vedkommende tilbake i inntil fire timer. Det kan være i forbindelse med eksempelvis demonstrasjoner, sammenstimlinger, uro, og bråk. Politiet løser dette på forskjellige måter etter å ha avklart situasjonene. Det kan eksempelvis være å kjøre de hjem, overlate dem til barnevernsvakten, eller varsle foreldrene og få dem til å hente de mindreårige. Fra juni 2019 er det mulig å ta ut statistikk på disse forholdene i alle politidistrikt unntatt Oslo. Tabell 12 viser antall mindreårige

ikke fremstilt for vaksjef i 2020 fordelt på alder og politidistrikt.

Det er særlig Øst politidistrikt som har tatt i bruk muligheten til å registrere innbrakte i kategorien "ikke fremstilt for vaksjef". Det er usikkert hvorfor ikke tilsvarende tallgrunnlag speiler de øvrige politidistriktene.

Tabell 12: Mindreårige ikke fremstilt for arrest 2020—fordelt på alder og politidistrikt

	14 år eller yngre	15 år	16 år	17 år	Totalt
202 Øst politidistrikt	31	31	47	51	160
203 Innlandet politidistrikt	0	0	0	0	0
204 Sør-Øst politidistrikt	22	11	20	14	67
205 Agder politidistrikt	0	0	2	4	6
206 Sør-Vest politidistrikt	2	4	2	5	13
207 Vest politidistrikt	0	0	0	0	0
208 Møre og Romsdal politidistrikt	1	1	2	1	5
209 Trøndelag politidistrikt	0	0	0	0	0
210 Nordland politidistrikt	0	0	0	0	0
211 Troms politidistrikt	0	0	0	0	0
212 Finnmark politidistrikt	0	0	0	0	0
TOTALT	56	47	73	75	251

3. LØSLATELSER GRUNNET MANGLENDE VARETEKTSPLASS I FENGSEL

Det har i 2020 ikke vært foretatt løslatelser av innsatte fra politiarrest grunnet manglende varetektsplass i fengsel. Derimot melder flere politidistrikter at manglende varetektsplass noen ganger fører til at arrestanter blir sittende i arrest utover 48-timers fristen, se for øvrig kapittel 1 Arrestforhold og oversittere.

4. ARRESTANTER OVERFØRT TIL KRIMINALOMSORGEN

Politiet kan benytte ledig kapasitet i kriminalomsorgen til å overføre arrestanter fra politiarrest til fengsel i tidsrommet det utføres

politietterforskning for å avklare om han skal løslates eller fremstilles for retten med begjæringen om varetekt i fengsel. Overføringen besluttes av påtalemyndigheten i politiet. Tabell 13 viser antall overføringer til kriminalomsorgen med kjennelse fra retten og beslutning fra påtalemyndigheten.

Tabell 13: Arrestanter overført til kriminalomsorgen i 2020¹¹

Tid fra pågrepelse til innsettelse	Alle	Kun med kjennelse	Kun PIN ¹²
Innen 48 timer	2164	824	1340
Etter 48 timer	450	338	112
Totalt	2614	1162	1452

- Kriminalomsorgen registrerer en arrestant som overført først når vedkommende er kommet til fengselet, mens politiet registrerer arrestanten ut av arresten og dermed som overført når vedkommende forlater arresten. Det betyr at flere av dem som ut fra politiets registreringer ikke er oversittere vil være registrert av kriminalomsorgen som overført etter 48 timer.
- PIN er Politiets innsettelsesordre (i politiet ofte kalt "rødlapp"), dvs. påtalebeslutning om overføring til varetekt i fengsel før kjennelse foreligger.